

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045

Asia

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045 (VNS 7/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Tulevaisuusvaliokunta (TuVM 1/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt selonteon johdosta seuraavan mietinnön mukaisen kannanoton:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto

- 1) Tekee edelleen kaksi tulevaisuusselontekoa vaalikaudessa, mutta muuttaa selonteon ensimmäisen ja toisen osan järjestystä ja ajoitusta niin, että nykyinen tulevaisuusselonteko 1 (laaja ministeriöiden yhteisellä ja jatkuvalla ennakkoinnilla tuotettu toimintaympäristöanalyysi ja skenaariotyö) valmistuu yhteiseksi tietopohjaksi noin vuotta ennen vaaleja. Suomen tulevaisuuspolitiikan kulloinenkin kärkiteema voidaan puolestaan valita jo hallitusneuvottelussa, jolloin nykyinen tulevaisuusselonteko 2 (hallituksen valitsemasta erityisen tärkeästä tulevaisuusteemasta) voidaan tehdä heti vaalikauden alussa niin, että siinä ehdotetut toimenpiteet ehditään käynnistää vielä saman vaalikauden aikana. Tämä muutos kiinnittää tulevaisuusselonteot paremmin hallitusohjelmaan ja lisää niiden hyödyllisyyttä, vaikuttavuutta ja kiinnittymistä valtiohallinnon muuhun virkатыöhön.*
- 2) Hyödyntää kansalaisyhteiskunnan sidosryhmiä osallistavia tulevaisuusdialogeja arvioimaan tulevaisuusselonteossa tunnistettuja tulevaisuuskysymyksiä myös kansalaisten arjen näkökulmasta.*
- 3) Kohottaa varautumista tekoölyn luomiin muutoshaasteisiin ja ylipäättään epävarmuuden ja jatkuvien monikriisien sietämiseen.*
- 4) Toimii aktiivisesti uudistavaa resilienssiä ja uudenlaista liiketoimintaa tukevien mahdollisuuksien tunnistamiseksi sektorirajat ylittäen.*

Eduskunnan kirjelmä EK 25/2026 vp

5) *Varmistaa Suomen kilpailukyvyn osaamisessa, uuden teknologian hyödyntämisessä sekä innovaatiovetoisessa ja kestävässä kasvussa.*

6) *Ottaa ruokaturvassa ja laajemminkin yhteiskunnan kriittisten toimintojen jatkuvuuden turvaamisessa huomioon erilaisten ekokriisien edellyttämät sopeutumistoimet ja jatkaa työtä niiden ratkaisemiseksi.*

7) *Edistää lasten ja nuorten osallistumista ja osallisuutta.*

8) *Edistää sekä tulevaisuusvaliokunnan että OKM:n asiantuntijaryhmän (2026:18) esittämää sukupolvivastuulakia keinona lujittaa nuorten heikentyntä tulevaisuususkkoa, tukea perheellistymistä sekä vahvistaa tulevien sukupolvien perusoikeuksia myös muut lajit ja planetaarisen kestävyuden rajat huomioiden.*

Helsingissä 27.5.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri